

قلمرو زبانی

۱- در بیت های زیر معادل واژگان زیر را پیدا نمایید .

میدان جنگ / شیوه / پرتو / روزی دهنده (یک بیت اضافی است)

(الف) چو در وقت بهار آبی پدیدار / حقیقت ، پرده برداری ز رخسار .

(ب) فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش ها سازی سوی خاک .

(ج) گفت : در این معرکه یکتا منم / تاج سر گلبن و صحرا منم .

(د) زین نمط آن مست شده از غرور / رفت و ز مبدأ چو کمی گشت دور .

(هـ) تویی رزاق هر پیدا و پنهان / تویی خلاق هر دانا و نادان .

۲- معنای واژه های مشخص شده را در جمله های زیر ، بنویسید .

- عشق شوری در نهاد ما نهاد .

- کتابی که در او داد سخن آرایبی توان داد .

۳- متضاد هریک از واژگان زیر را بنویسید .

قُرب : مُحال : علم : جاری :

۴- برای هر کدام از واژه های زیر دو هم خانواده بنویسید .

ضمایم :

مستغنی :

مَحْرَم :

۵- آیا مقوله ی « هم خانواده » مخصوص واژگان عربی است ؟ توضیح دهید با مثال .

۶- ساختار هریک از واژگان زیر را مشخص نمایید . (وصل کنید)

ساده

مشتق

همسر

گلبن

معرکه

یکتا

سهمگن

مرکب

بوسه

نادان

شیرین

غلغله زن

عجایب

گویا

۷- از واژه های ساده ی زیر ، یک بار مشتق و یک بار مرکب درست کنید.

آب : مشتق مرکب سایه : مشتق مرکب :

۸- در متن زیر چند واژه مشتق است ؟ مشخص کنید

« دانشمندی در بیابان به چوپانی رسید و به او گفت : چرا به جای تحصیل علم ، چوپانی را اختیار کرده ای ؟ چوپان در جواب گفت : آنچه خلاصه ی دانش هاست ، یاد گرفته ام »

۹- در مصراع دوم نهاد را مشخص کنید.

قطره ی باران که در افتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک .

۱۰- بیت زیر را بر اساس ترتیب واژگانی اجزای جمله در زبان فارسی مرتب نمایید و نقش واژه های مشخص شده را بنویسید .

گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است .

۱۱- در بیت زیر قیدها را مشخص کنید .

گشت یکی چشمه ز سنگی جدا / غلغله زن ، چهره نما ، تیز پا .

۱۲- در بیت زیر نقش مفعول را مشخص کنید زیرش خط بکشید .

خواست کزان ورطه قدم در کشد / خویشتن از حادثه برتر کشد .

۱۳- در گروه های اسمی مشخص شده ، هسته و وابسته ها را مشخص کنید.

الهی فضل خود را یار ما کن / ز رحمت یک نظر در کار ما کن .

۱۴- اجزای اصلی را در جملات زیر مشخص نمایید . (نهاد ، فعل ، مفعول ، متمم و مسند)

الف) تویی رزاق هر پیدا و پنهان

ب) گفت : در این معرکه ، یکتا منم .

۱۵- در بیت زیر یک واژه مرکب مشخص کنید:

« گفت در این معرکه یکتا منم تاج سر گلبن و صحرا منم »

۱۶- در بیت زیر ، نقش دستوری « ش » را بنویسید:

« راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل یله »

۱۷- در بیت زیر ، « آیی » ، به چه معنایی است؟

چو در وقت بهار آیی پدیدار حقیقت پرده برداری ز رخسار

۱۸- در مصراع های زیر معنی واژه های مشخص شده را بنویسید:

الف) زهی گویا ز تو کام و زبانم

ب) فروغ رویت اندازی سوی خاک

ج) زین نَمَط آن مست شده از غرور

۱۹- جدول زیر را کامل کنید. (با حفظ شخص)

بن		نوع زمانی	منفی	امر	فعل	مصدر
ماضی	مضارع					
فراگرفت		ماضی نقلی		فراگیرید		
					داشتم می فروختم	فروختن
آمد			نیاید			آمدن

ب: قلمرو ادبی :

۱- ابیات زیر را از نظر آرایه های ادبی بررسی کنید:

الف : چشمه کوچک چو به آنجارسید وان همه هنگامه دریا بدید

ب : خواست کزان ورطه ، قدم درکشد خویشن از حادثه برترکشد

۲- یک آرایه برجسته در بیت زیر پیدا کنید.

« به نام کردگار هفت افلاک که پیدا کرد آدم از کفی خاک »

۳- در بیت زیر کدام واژه ها جناس دارند ؟

« هر آن وصفی که گویم بیش از آنی یقین دارم که بی شک ، جان جانی

۴- آرایه های « تشخیص و جناس » را در بیت زیر ، مشخص کنید ؟

« چون بدوم ، سبزه در آغوش من بوسه زند بر سر و بردوش من »

۵- شعر « چشمه و سنگ » سروده کدام شاعر است ؟

۶- در عبارت « به زبان ، دیگر مگو و به دل ، دیگر مدار » کدام کلمه ها سبب پیدایش آرایه « مراعات نظیر » شده است ؟

۷- آرایه حس آمیزی را در بیت زیر مشخص کنید :

« لیک چنان خیره و خاموش ماند کز همه شیرین سخنی ، گوش ماند »

۸- آرایه تشبیه را در بیت زیر مشخص کرده و ارکان آن را بنویسید :

« گه به دهان برزده کف چون صدف گاه چوتیری که رود بر هدف »

۹- با توجه به شعرنما « چشمه » نماد چه کسانی است ؟

۱۰- مفهوم کنایی مشخص شده را در بیت زیر ، بنویسید:

« در بر من ره چو به پایان برد از خجلی سر به گریبان برد »

قلمرو فکری:

۱- معنای بیت زیر را به نثر روان بنویسید:

« نعره بر آورده ، فلک کرده کرد دیده سیه کرده شده زهره در »

۲- عبارت « گندم نمای جو فروش » کنایه از چیست ؟

۳- مثل زیر درباره چه کسانی به کار می رود ؟

« گندم نمای جو فروش »

۴- در بیت زیر ، منظور از « گهر تابناک » چیست؟

قطره باران که در افتد به خاک زو بدمد بس گهر تابناک

۵- در بیت زیر « تاج سر بودن » کنایه از چیست ؟

« گفت در این معرکه یکتا منم تاج سر گلبن و صحرا منم »

۶- « دیده سیه کردن » کنایه از چیست؟

۷- بیت زیر توصیف چیست؟

« نعره بر آورده ، فلک کرده کرد دیده سیه کرده ، شده زهره در

۸- در بیت زیر منظور از « سرمایه » چیست؟

« ابر زمن حامل سرمایه شد باغ زمن صاحب پیرابه شد»

۹- در ابیات زیر، نمادها را بیابید سپس مفهوم نمادین آن ها را بنویسید :

الف: گشت یکی چشمه زسنگی جدا غلغله زن ، چهره نما، تیز پا

ب: دید یکی بحر خروشنده ای سهمگنی ، نادره جوشنده ای

۱۰- با توجه به بیت زیر منظور از « من » کیست؟

« گل به همه رنگ و برازندگی می کند از پرتو من زندگی »